CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

MGE 2015

UZUPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

miejsce na naklejkę

EGZAMIN MATURALNY Z GEOGRAFII
POZIOM ROZSZERZONY

DATA: **10 czerwca 2015 r.**
GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**
CZAS PRACY: **180 minut**
LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **60**

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 24 strony (zadania 1–35) oraz barwny materiał źródłowy (strony I–IV). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Barwny materiał źródłowy możesz wyrwać ze środka, ale po zakończeniu pracy włóż go do arkusza egzaminacyjnego.
3. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu albo pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
7. Możesz korzystać z linijki, lupy i kalkulatora prostego.
8. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
9. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

MGE-R1_1P-153

MGE 2015

Układ graficzny
© CKE 2015

Zadania 1.–7. rozwiąż, korzystając z barwnej mapy fragmentu Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego (strona I barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 1. (0–1)

Na fotografii przedstawiono Jezioro Borowo (B6).

Na podstawie: www.metropoliagdansk.pl

Podaj kierunek geograficzny, w którym ustawiono obiektyw aparatu fotograficznego podczas wykonywania zdjęcia.

.....

Zadanie 2.

W leśniczówce Kamień (C9) wyznaczono początek trasy biegu na orientację. Zawodnicy mają dotrzeć do innej leśniczówki, położonej poza obszarem Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego. Azymut z miejsca startu do leśniczówki, która jest celem uczestników biegu, wynosi 40°.

Zadanie 2.1. (0–1)

Podaj nazwę leśniczówki, do której mają dotrzeć zawodnicy.

.....

Zadanie 2.2. (0–1)

Długość drogi ze stacji kolejowej w Redzie do leśniczówki Kamień wynosi na mapie 25,5 cm. Oblicz długość tej trasy w terenie. Wynik podaj w kilometrach. Zapisz obliczenia.

Obliczenia:

Długość drogi ..... km

Zadanie 3. (0–1)

Poniżej opisano dwa obszary przedstawione w wybranych polach barwnej mapy.

Obszar 1.
Znajdują się tu zabudowania, droga krajowa i stacja kolejowa. Część obszaru pokrywają lasy i łąki, a rzeka utworzyła liczne meandry.

Obszar 2.
Cały obszar pokrywają lasy, występują głazy narzutowe, brak wód powierzchniowych, a wysokość bezwzględna nie przekracza 160 m n.p.m.

Przyporządkuj każdemu z powyższych obszarów odpowiednie pole mapy. Oznaczenia pól wybierz z podanych: B7, F2, G4, I4.

Obszar 1. .....

Obszar 2. .....

Zadanie 4. (0–2)

Podaj cztery cechy doliny, w której płynie rzeka Reda w Wejherowie.

1. .....

2. .....

3. .....

4. .....

Zadanie 5. (0–1)

Uzasadnij, podając dwa argumenty, że rzeźba terenu wpływa na zagospodarowanie obszaru przedstawionego na mapie.

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 6. (0–1)

Podaj dwa argumenty, które uzasadniają decyzję władz województwa o utworzeniu Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego.

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 7.

Na fotografii przedstawiono Zakład Zagospodarowania Odpadów „Eko Dolina”.

Na podstawie: www.ekodolina.pl

„Eko Dolina” jest jednym z najnowocześniejszych zakładów zagospodarowania odpadów w Polsce. Zakład powstał przy starym składowisku odpadów. W 2003 roku oddano do użytku halę składową wyposażoną w pełny system uszczelnień, zdrenowaną i zaopatrzoną w instalację odgazowującą. Uzyskany w ten sposób gaz jest wzbogacany, a następnie wykorzystany do produkcji energii. W 2009 roku wybudowano kompostownię halową, która pozwoliła na ograniczenie składowania odpadów biodegradowalnych.

Na podstawie: www.ekodolina.pl

Zadanie 7.1. (0–1)

Wykaż, że funkcjonowanie zakładu „Eko Dolina” nie jest uciążliwe dla środowiska przyrodniczego.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 7.2. (0–1)

Na podstawie mapy przedstaw dwa czynniki, które wpłynęły na lokalizację zakładu „Eko Dolina”.

1. .....

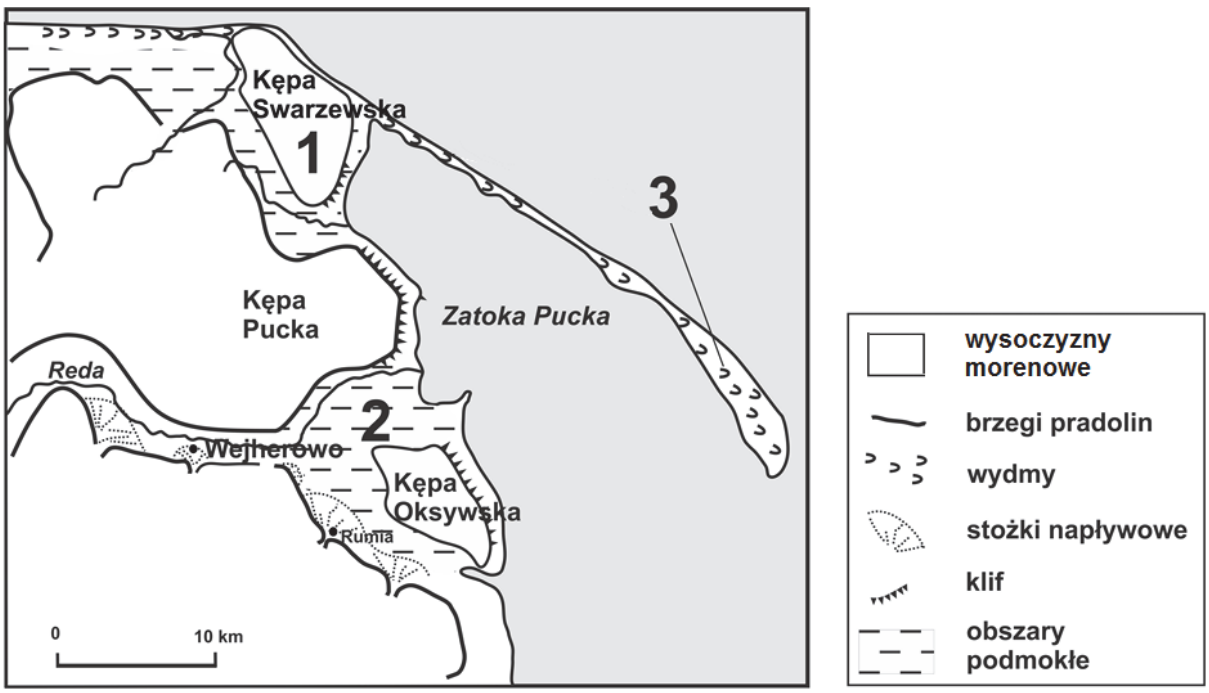
.....

2. .....

.....

Zadanie 8. (0–2)

Poniżej na mapie przedstawiono krajobrazy geomorfologiczne Pobrzeża Kaszubskiego i Mierzei Helskiej. Numerami od 1 do 3 oznaczono wybrane formy rzeźby.

Na podstawie: J. Kondracki, *Geografia regionalna Polski*, Warszawa 1998.

Uzupełnij tabelę. Wpisz obok każdego numeru wskazującego na mapie formę rzeźby odpowiedni czynnik i właściwy proces rzeźbotwórczy, których działanie doprowadziło do powstania tej formy rzeźby.

Forma rzeźby	Czynnik rzeźbotwórczy	Proces rzeźbotwórczy
1		
2		
3		

Zadanie 9. (0–1)

Zadanie wykonaj na podstawie fotografii przedstawiającej widomy ruch sfery niebieskiej i wykonanej w obserwatorium astronomicznym na Hawajach (strona II barwnego materiału źródłowego). Punkt wskazany na fotografii strzałką znajduje się 20° nad płaszczyzną horyzontu.

Podaj szerokość geograficzną miejsca, w którym znajduje się obserwatorium.

Szerokość geograficzna .....

Zadanie 10. (0–2)

Samolot wyleciał z Warszawy (52°N, 21°E) 1 lutego o godz. 10^{00} czasu strefowego. Lot do Chicago (42°N, 88°W) trwał 9 godzin. W Chicago obowiązuje czas strefowy wyznaczony według 90°W.

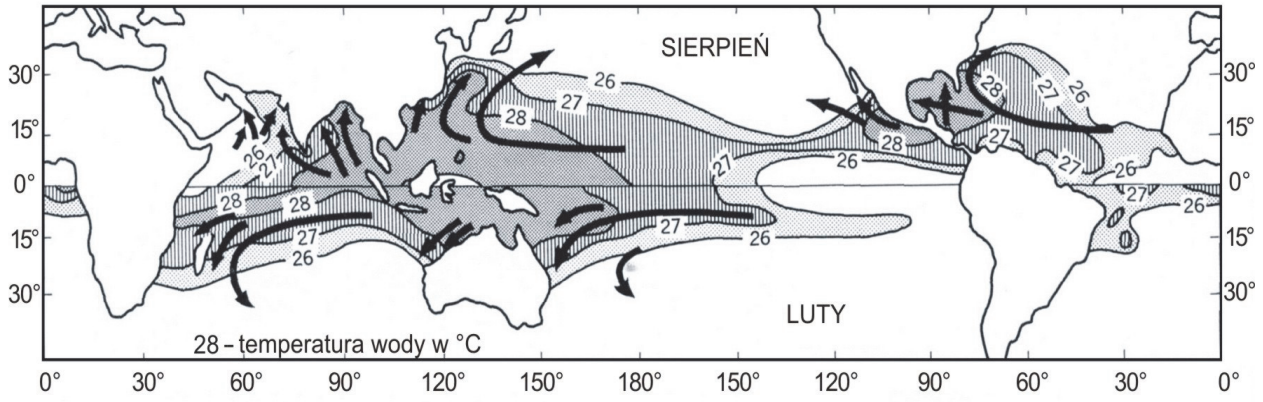
Podaj datę i godzinę lądowania samolotu według czasu strefowego w Chicago.

Obliczenia:

Data ..... Godzina .....

Zadanie 11.

Na rysunku przedstawiono strzałkami typowe trasy cyklonów tropikalnych na półkuli północnej (w sierpniu) i na półkuli południowej (w lutym).

Na podstawie: A. N. Strahler, *Introduction to Physical Geography*, 1965.

Zadanie 11.1. (0–1)

Sformułuj trzy wnioski dotyczące występowania i przemieszczania się cyklonów tropikalnych.

1. .....

.....

2. .....

.....

3. .....

.....

Zadanie 11.2. (0–1)

Zaznacz czynnik, który sprzyja tworzeniu się cyklonów tropikalnych.

A. Wysokie amplitudy pływów morskich.

B. Ruchy skorupy ziemskiej w obrębie dna morskiego.

C. Temperatura wody oceanu powyżej 26 °C.

D. Zstępujące ruchy mas powietrza.

Zadanie 12.

Zadanie wykonaj na podstawie zdjęcia satelitarnego i mapy, na których przedstawiono Morze Kaspijskie wraz z zatoką Kara Bogaz Goł oraz zróżnicowanie zasolenia ich wód (strona II barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 12.1. (0–1)

Średnie zasolenie Morza Kaspijskiego wynosi od około 0,5‰ w części północnej do bardzo dużego, sięgającego 300‰, w zatoce Kara Bogaz Goł. Akwen ten stał się bezodpływowym jeziorem wskutek ingerencji człowieka. W 1984 r. ponownie uzyskał połączenie z morzem.

Na podstawie: *Geografia świata. Encyklopedia PWN*, Warszawa 2008.

Podaj dwie przyczyny wyższego zasolenia wód zatoki Kara Bogaz Goł niż wód Morza Kaspijskiego.

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 12.2. (0–1)

Spod dna Morza Kaspijskiego wydobywane są ropa naftowa i gaz ziemny. Rozwój portów i przemysłu chemicznego stwarza zagrożenie dla środowiska przyrodniczego morza.

Podaj przyrodniczą cechę Morza Kaspijskiego, która sprzyja koncentracji zanieczyszczeń zagrażających ekosystemom morza.

.....

Zadanie 13.

Zadanie wykonaj na podstawie barwnej mapy, na której przedstawiono rozkład rocznych sum opadów atmosferycznych na Ziemi (strona III barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 13.1. (0–1)

Wyjaśnij, dlaczego występują różnice w wielkości rocznych sum opadów atmosferycznych na obszarach oznaczonych na mapie literami A i B.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 13.2. (0–2)

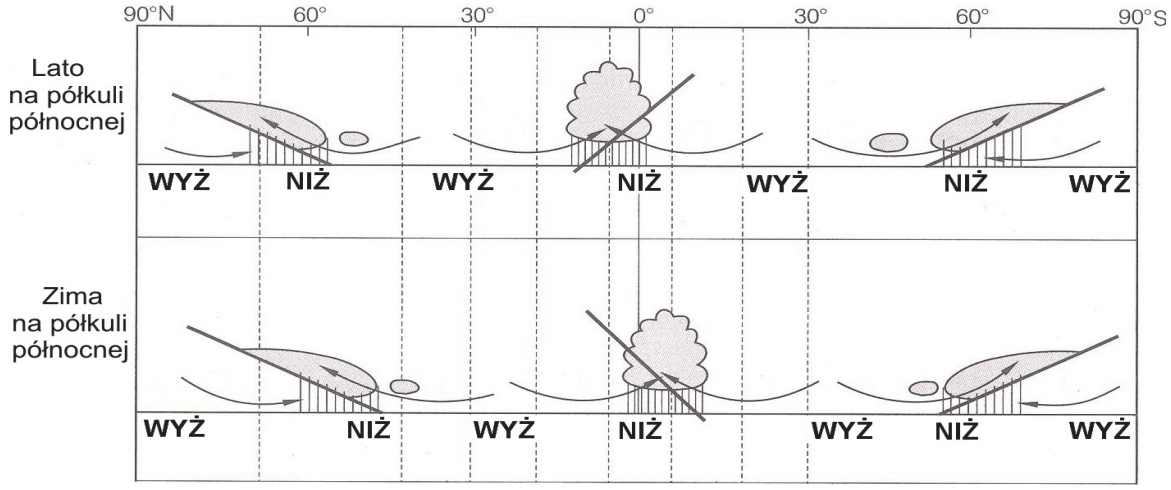
Przyporządkuj każdemu z obszarów oznaczonych na mapie numerami od 1. do 3. opis rozkładu opadów atmosferycznych w roku, wybrany z podanych poniżej. Wpisz obok numerów obszarów właściwą literę.

A. Jedna pora roku obfita w opady.
B. Opady całoroczne z przewagą w półroczu chłodnym.
C. Opady niskie w porze lata, zdecydowanie przeważają w półroczu chłodnym.
D. W ciągu roku opady skąpe lub całkowity brak opadów.

1. ..... 2. ..... 3. .....

Zadanie 13.3. (0–1)

Na rysunku przedstawiono strefowy układ ciśnienia atmosferycznego i zjawisk w atmosferze prowadzących do powstawania opadów latem i zimą na półkuli północnej w przekroju południkowym.

Na podstawie: K. Kożuchowski, *Meteorologia i klimatologia*, Warszawa 2005.

Podaj astronomiczną przyczynę przemieszczania się opadów atmosferycznych w strefie międzyzwrotnikowej w ciągu roku.

.....

Zadanie 14.

Zadanie wykonaj na podstawie fotografii masywu górskiego z kotłem lodowcowym i jeziora cyrkowego (strona III barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 14.1. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Na fotografii nr 1 literą X oznaczono

A. morenę czołową. B. pole firnowe. C. jezioro wytopiskowe. D. dolinę U-kształtną.

Zadanie 14.2. (0–1)

Podaj dwie cechy kotła lodowcowego.

1. .....

2. .....

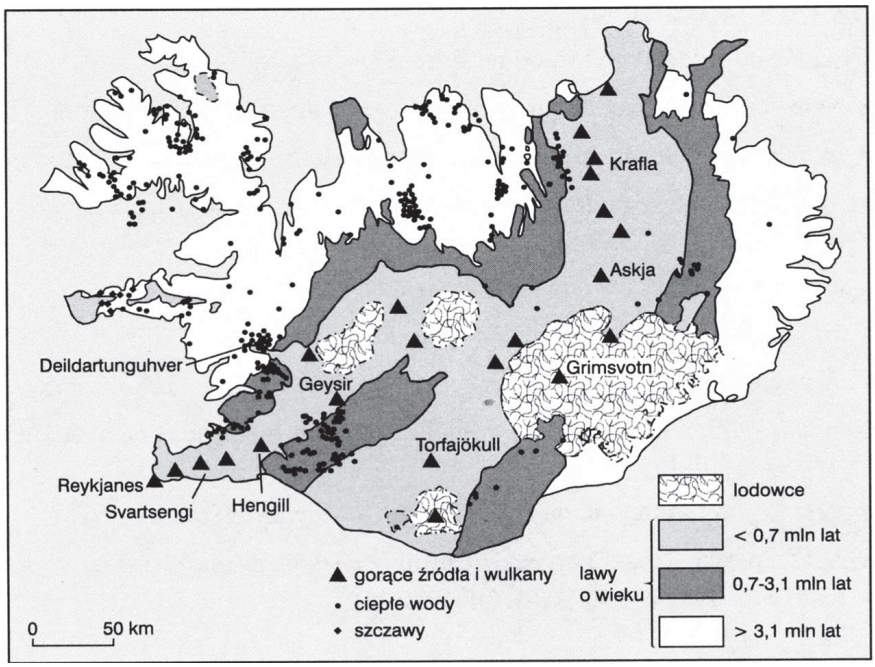
Zadanie 14.3. (0–1)

Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa.

Na obszarze przedstawionym na fotografii nr 1, obwiedzionym żółtą linią, akumulacja śniegu w bilansie rocznym przewyższa jego ubytek.	**P**	**F**
Obszar przedstawiony na fotografii nr 2 był w okresie zlodowacenia położony poniżej granicy wiecznych śniegów.	**P**	**F**
Na obszarze występowania kotła przedstawionego na fotografii nr 1 zachodzi wietrzenie mrozowe.	**P**	**F**

Zadanie 15.

Na mapie przedstawiono budowę geologiczną Islandii.

Na podstawie: W. Mizerski, *Geologia regionalna kontynentów*, Warszawa 2004.

Zadanie 15.1. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Zróżnicowanie wieku law na Islandii świadczy o położeniu wyspy w strefie

A. subdukcji.

B. ryftowej.

C. kolizji dwóch płyt oceanicznych.

D. kolizji dwóch płyt kontynentalnych.

Zadanie 15.2. (0–1)

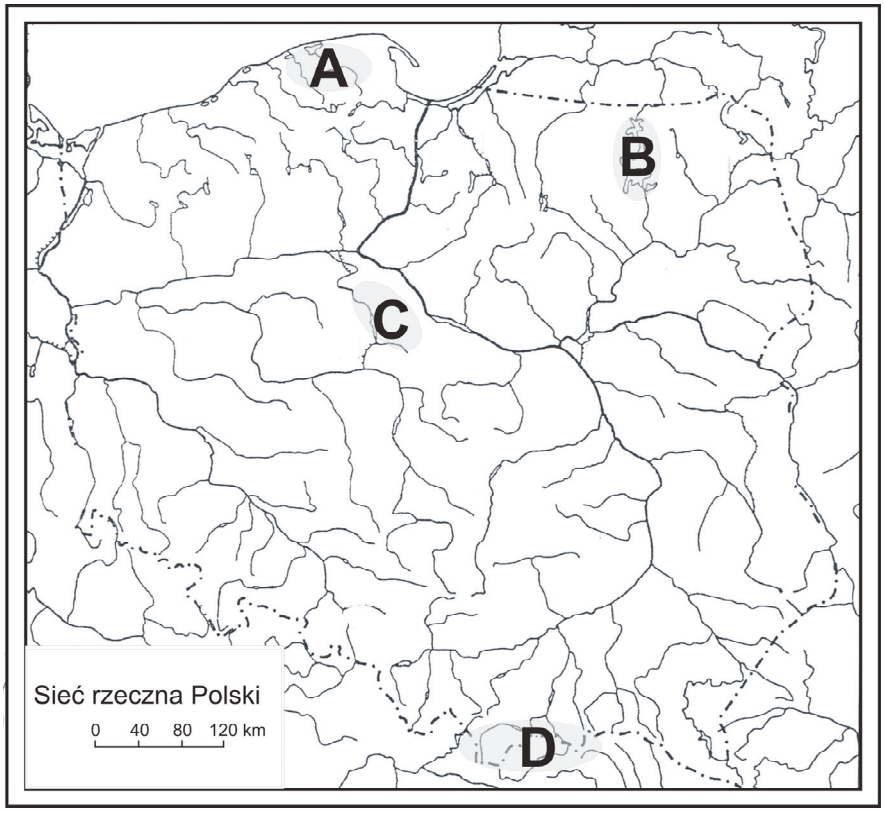
Przedstaw przyrodniczą przyczynę gwałtownych powodzi, które mogą wystąpić w południowo-wschodniej części Islandii.

.....

.....

Zadanie 16. (0–1)

Na mapie oznaczono literami A–D wybrane regiony Polski.

Na podstawie: *Atlas geograficzny*, Warszawa 2013.

Wielkość odpływu wody z obszaru Polski zależy przede wszystkim od warunków klimatycznych, zdolności retencyjnej skał wodonośnych i rzeźby terenu. Z obszaru Polski odpływa rzekami średnio 5,6 litrów wody z powierzchni 1 km^2 w ciągu jednej sekundy.
Przyporządkuj do każdego opisu odpływu rzecznego region Polski, dla którego jest on charakterystyczny. Wstaw znak X w odpowiednie komórki tabeli.

Opis odpływu rzecznego	A	B	C	D
Niskie opady w ciągu roku i duże straty z powodu parowania są bezpośrednią przyczyną niskiego odpływu wody (ok. 1 l/s · km^2).				
Na dużą wielkość odpływu (ponad 10 l/s · km^2) wpływają wysokie opady, słaba retencja podłoża i znaczne różnice wysokości.				

Zadanie 17.

Zadanie wykonaj na podstawie fotografii kamieniołomu dolomitów „Laskowa Góra” w Górach Świętokrzyskich (strona III barwnego materiału źródłowego) i poniższego tekstu.

Kamieniołom „Laskowa Góra” to miejsce eksploatacji dolomitów dewońskich, skał o szarej barwie, drobnoziarnistej strukturze, miejscami zawierających faunę koralowców. Ławice dolomitów pocięte są spękaniami, wzdłuż których rozwinęły się jaskinie. W 1979 r. odkryto tu najdłuższą świętokrzyską jaskinię rozwiniętą w dolomitach. Ta jaskinia została zniszczona w czasie późniejszej eksploatacji złoża.

Na podstawie: www.geotyda.pl

Zadanie 17.1. (0–1)

W kamieniołomie „Laskowa Góra” eksploatację surowców prowadzi się na obszarze o powierzchni 0,7 km^2.

Podaj dwie zmiany, które nastąpiły w środowisku geograficznym w wyniku utworzenia kamieniołomu.

1. . .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 17.2. (0–1)

Przedstaw propozycję zagospodarowania kamieniołomu dolomitów „Laskowa Góra” po zakończeniu eksploatacji, zgodną z koncepcją rozwoju zrównoważonego.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 18.

Zadanie wykonaj na podstawie fotografii przedstawiającej profil glebowy (strona IV barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 18.1. (0–2)

Uzupełnij tabelę. Podaj nazwy poziomów glebowych oznaczonych na fotografii literami. Przyporządkuj do każdego z nich numer, którym oznaczono właściwą cechę wybraną z podanych.

Cecha poziomu glebowego

1. Składa się głównie z materiału mineralnego. Jest mało zmieniony przez procesy glebotwórcze.
2. Powstaje w wyniku nagromadzenia związków żelaza i glinu oraz nierozłożonych cząstek mineralnych.
3. Rozłożona substancja organiczna przemieszana z materiałem nieorganicznym.
4. Mineralne ziarna gleby są całkowicie pozbawione barwnych otoczek żelazistych.

Symbol poziomu glebowego	Nazwa poziomu glebowego	Cecha poziomu glebowego (wpisz numer)
E		
B		
C		

Zadanie 18.2. (0–1)

Oceń przydatność rolniczą gleby przedstawionej na fotografii. Uzasadnij odpowiedź.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 19.

Zadanie wykonaj na podstawie mapy warunków naturalnych dla rozwoju rolnictwa (strona IV barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 19.1. (0–2)

Dobierz do każdego z obszarów 1–3 po jednym z czynników, który ma wpływ na bardzo korzystną ocenę warunków tych obszarów dla rozwoju rolnictwa. Czynniki dobierz z podanych poniżej.

A. Początek okresu wegetacyjnego: 10 IV.

B. Początek okresu wegetacyjnego: 25 III.

C. Duży udział gleb takich jak czarnoziemy i rędziny.

D. Przewaga gleb aluwialnych.

Obszar 1. ..... Obszar 2. ..... Obszar 3. .....

Zadanie 19.2. (0–1)

Obszar oznaczony na mapie numerem 4, pomimo korzystnych warunków glebowych oraz nizinnego ukształtowania powierzchni dogodnego dla rolnictwa, nie uzyskał najwyższej oceny warunków naturalnych dla rozwoju rolnictwa.

Zaznacz czynnik, który obniża przydatność dla rolnictwa obszaru oznaczonego numerem 4.

A. Wysoka lesistość.

B. Krótki okres wegetacyjny.

C. Duże zabagnienie obszaru.

D. Małe roczne sumy opadów atmosferycznych.

Zadanie 19.3. (0–1)

Na obszarze Wyżyny Lubelskiej bardzo korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa nie przekładają się na wysoką produkcję i wysoką towarowość rolnictwa tego obszaru.

Zaznacz czynnik, który ogranicza możliwości produkcyjne rolnictwa na Wyżynie Lubelskiej.

A. Występowanie złóż węgla kamiennego i rozwój górnictwa węglowego.

B. Niedobory wody ograniczające wydajność rolnictwa.

C. Występowanie najkrótszego w Polsce okresu bezprzymrozkowego w ciągu roku.

D. Brak zakładów przetwórstwa spożywczego będących odbiorcami płodów rolnych.

Zadanie 20. (0–1)

Zadanie wykonaj na podstawie mapy przedstawiającej zmiany zasobów użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych w Polsce w latach 1990–2002 (strona IV barwnego materiału źródłowego).

Wymień trzy województwa, dla których jest charakterystyczny wysoki wzrost udziału własności indywidualnej gospodarstw rolnych, i podaj przyczynę tej zmiany.

1. .....

2. .....

3. .....

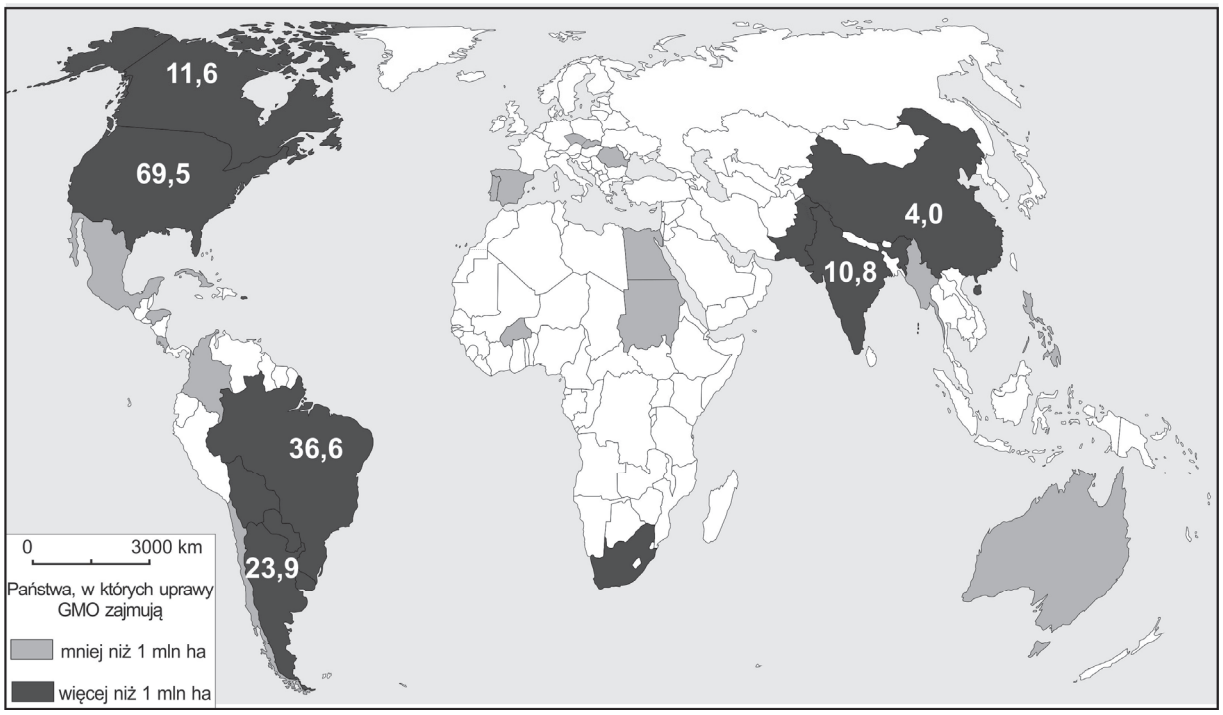
Przyczyna:

.....

.....

Zadanie 21. (0–1)

Na mapie zaznaczono państwa, w których uprawia się rośliny genetycznie modyfikowane. Dla wybranych państw podano ogólną powierzchnię upraw GMO (w mln ha) w 2012 roku.

Na podstawie: www.isaaa.org

Wyjaśnij, dlaczego w niektórych krajach Azji Południowo-Wschodniej są uprawiane rośliny zmodyfikowane genetycznie.

.....

.....

.....

Zadanie 22. (0–1)

Zadanie wykonaj, wykorzystując fotografie wybranych świątyń (strona IV barwnego materiału źródłowego).

Uzupełnij tabelę. Przyporządkuj do każdej grupy państw odpowiednią religię, wybraną z podanych poniżej, oraz świątynię charakterystyczną dla danej religii.

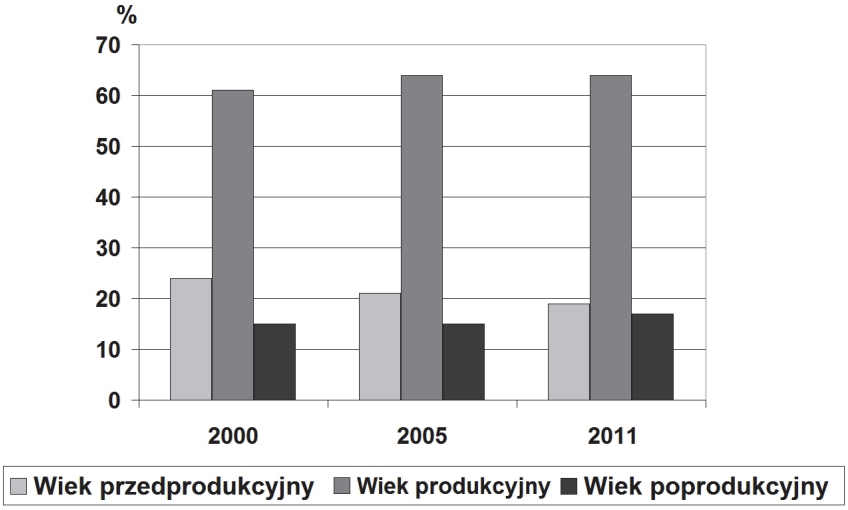
buddyzm islam hinduizm katolicyzm prawosławie

Grupa państw	Nazwa religii	Świątynia (wpisz literę)
Sudan, Indonezja		
Argentyna, Filipiny		

Zadanie 23. (0–1)

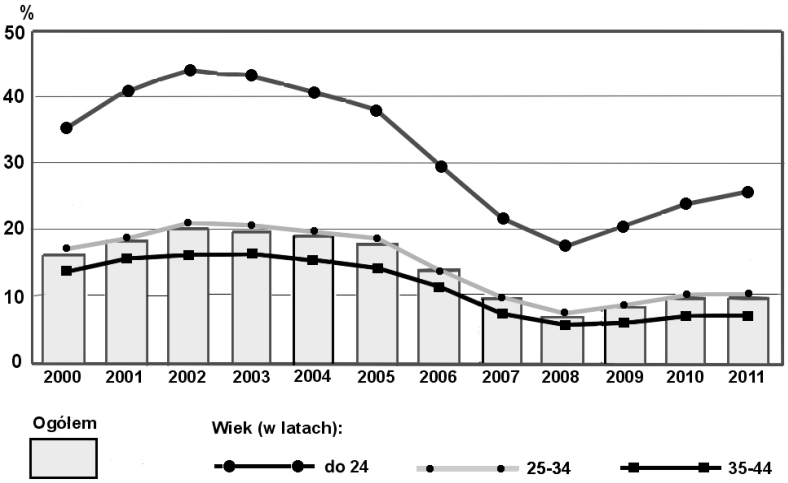
Na wykresach 1 i 2 przedstawiono wybrane dane dotyczące ludności Polski w latach 2000–2011.

Wykres 1. Struktura wieku ludności Polski w latach 2000–2011.

Na podstawie: www.stat.gov.pl

Wykres 2. Stopa bezrobocia ogółem i w wybranych grupach wiekowych w Polsce w latach 2000–2011

Na podstawie: www.stat.gov.pl

Uzupełnij zdania. Wpisz w wyznaczonych miejscach jedno z określeń podanych w nawiasach, tak aby w zdaniach znalazły się prawidłowe opisy zjawisk przedstawionych na wykresach.

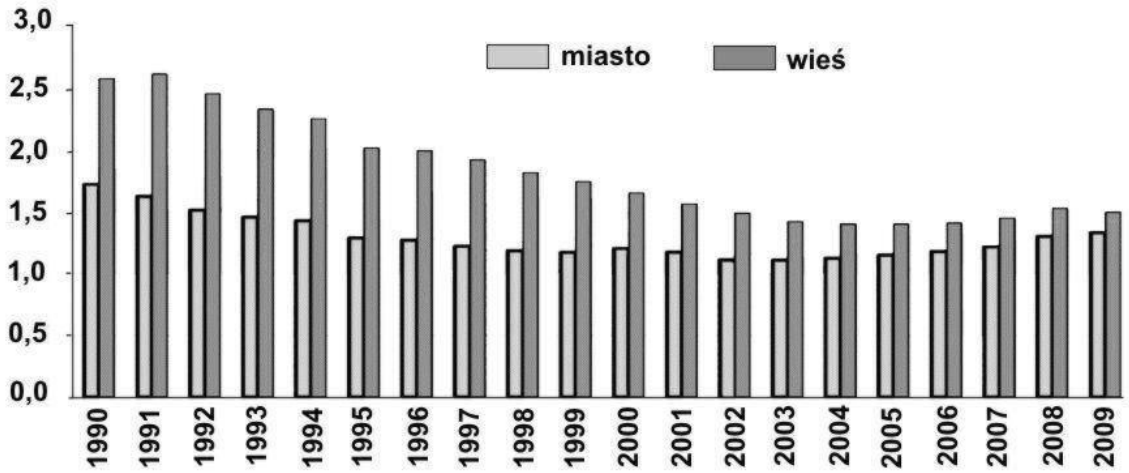
1. Na podstawie wykresu 1. można stwierdzić, że w latach 2000–2011 współczynnik obciążenia demograficznego ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku pozaprodukcyjnym się ..... (*zmniejszał / zwiększał*).

2. Dzięki zmianie stopy bezrobocia w latach 2002–2008 obciążenie ekonomiczne osób zatrudnionych osobami pozostającymi poza systemem zatrudnienia w tym czasie się ..... (*zmniejszyło / zwiększyło*).

3. W okresach wzrostu bezrobocia ogółem różnice między bezrobociem w poszczególnych grupach wiekowych są ..... (*mniejsze / większe*).

Zadanie 24. (0–1)

Na wykresie przedstawiono zmiany wielkości współczynnika dzietności w Polsce w latach 1990–2009.

Na podstawie: www.stat.gov.pl

W krajach wyżej rozwiniętych, w tym – w Polsce, następuje zjawisko upodabniania się cech demograficznych ludności wsi i miast. Przykład takiego zjawiska pokazano na powyższym wykresie.

Sformułuj dwa wnioski odnoszące się do zmian dzietności na wsi i w miastach w Polsce w latach 1991–2002.

1. . .....

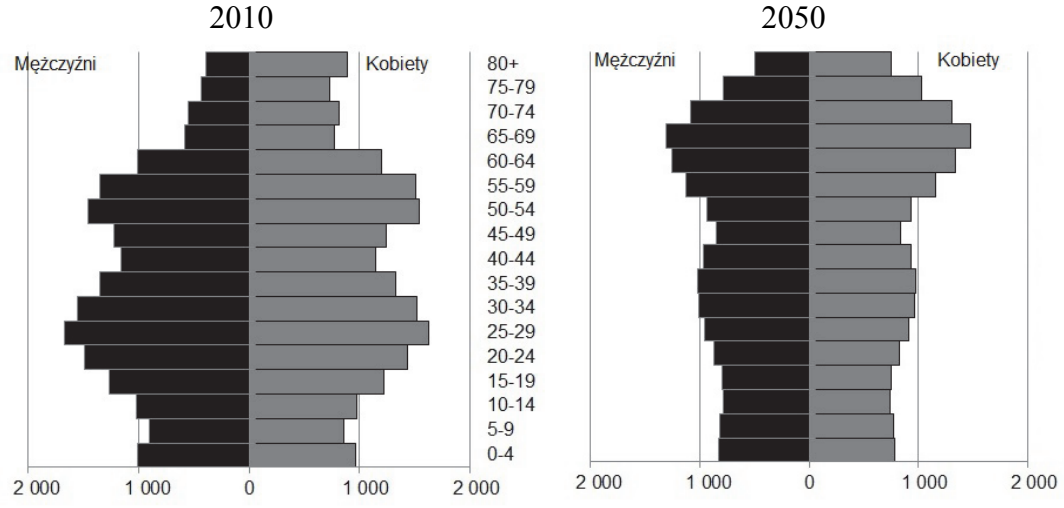
.....

2. .....

.....

Zadanie 25. (0–1)

Na wykresach przedstawiono liczbę mężczyzn i kobiet według 5-letnich przedziałów wiekowych w Polsce w 2010 roku oraz prognozę na rok 2050.

Na podstawie: www.esa.un.org

Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa.

W 2050 roku, w porównaniu do 2010 roku, obowiązkiem szkolnym objętych będzie więcej osób.	**P**	**F**
W 2050 roku średnia długość życia mężczyzn będzie większa niż w 2010 roku.	**P**	**F**
W 2050 roku w porównaniu do 2010 roku wskaźnik feminizacji zwiększy się w najstarszej grupie wiekowej.	**P**	**F**

Zadanie 26. (0–1)

W tabeli przedstawiono współczynniki urbanizacji Ameryki Południowej i Afryki oraz wybranych państw na tych kontynentach w 2010 roku.

Ludność miejska w % ogółu ludności	
Ameryka Południowa	**70,2**
Argentyna	92,4
Brazylia	86,5
Afryka	**40,0**
Nigeria	49,8
Egipt	43,4

Na podstawie: *Rocznik Statystyki Międzynarodowej 2012*, Warszawa 2012.

Wyjaśnij, dlaczego państwa Ameryki Południowej i Afryki różnią się wielkością współczynników urbanizacji.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 27. (0–1)

Zaznacz podobną cechę procesów urbanizacji zachodzących w państwach Afryki i Ameryki Południowej.

A. W centralnych dzielnicach miast powstały slumsy lub fawele.

B. Ludność napływa głównie do największych miast, a mniejsze miasta są słabiej rozwinięte.

C. Większość ludności miejskiej skupia się w małych, rozproszonych ośrodkach miejskich.

D. Saldo migracji w miastach jest ujemne z powodu przeludnienia obszarów miejskich.

Zadanie 28.

W tabeli przedstawiono w % produkcję energii elektrycznej według rodzajów elektrowni w wybranych państwach.

Państwo	Elektrownie cieplne	Elektrownie wodne, wiatrowe, słoneczne	Elektrownie jądrowe
Indie	83,0	14,2	2,5
Norwegia	0,6	99,4	-
Francja	6,8	15,0	78,0

Na podstawie: J. Kądziołka, K. Kocimowski, E. Wołonciej, *Świat w liczbach 2013*, Warszawa 2013.

Zadanie 28.1. (0–2)

Wymień po jednym czynniku, który wpływa na udział dominującego typu elektrowni w produkcji energii elektrycznej w każdym z podanych państw.

Indie .....

.....

Norwegia .....

.....

Francja .....

.....

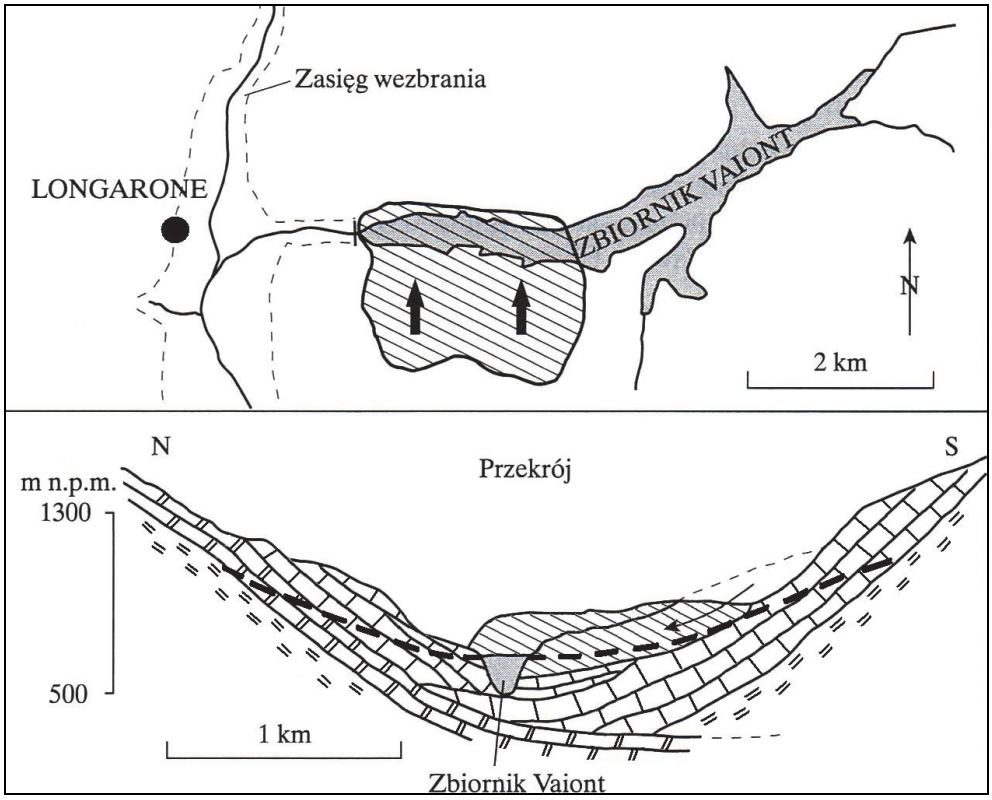
Zadanie 28.2. (0–1)

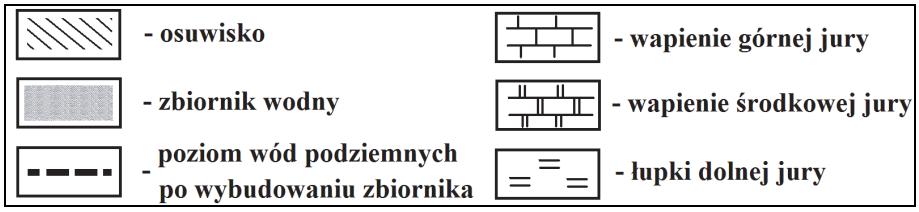
Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa.

W Polsce udział elektrowni wodnych, wiatrowych i słonecznych jest porównywalny do udziału tych elektrowni w Indiach.	**P**	**F**
Jedynym czynnikiem hamującym powstanie elektrowni atomowej w Polsce jest brak krajowych złóż rud uranu.	**P**	**F**
Indie, podobnie jak Polska, oparły rozwój energetyki cieplnej na węglu kamiennym.	**P**	**F**

Zadanie 29. (0–1)

W 1963 r., trzy lata po wybudowaniu zapory wodnej we włoskich Alpach, po intensywnych opadach deszczu doszło w jej sąsiedztwie do powstania osuwiska. Masy skalne osunęły się do zbiornika wodnego, a fala powodziowa spowodowała śmierć około 2600 osób.
Poniżej przedstawiono zasięg tego osuwiska oraz przekrój geologiczny przez dolinę, w której zlokalizowano zaporę.

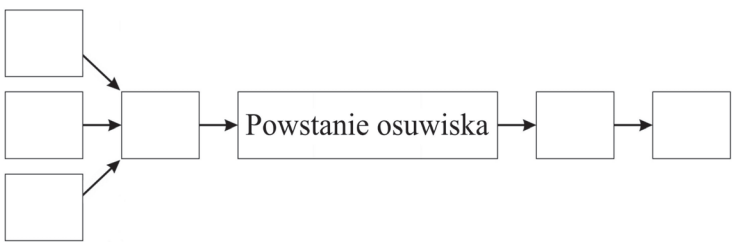

Na podstawie: P. Migoń, *Geomorfologia*, Warszawa 2006.

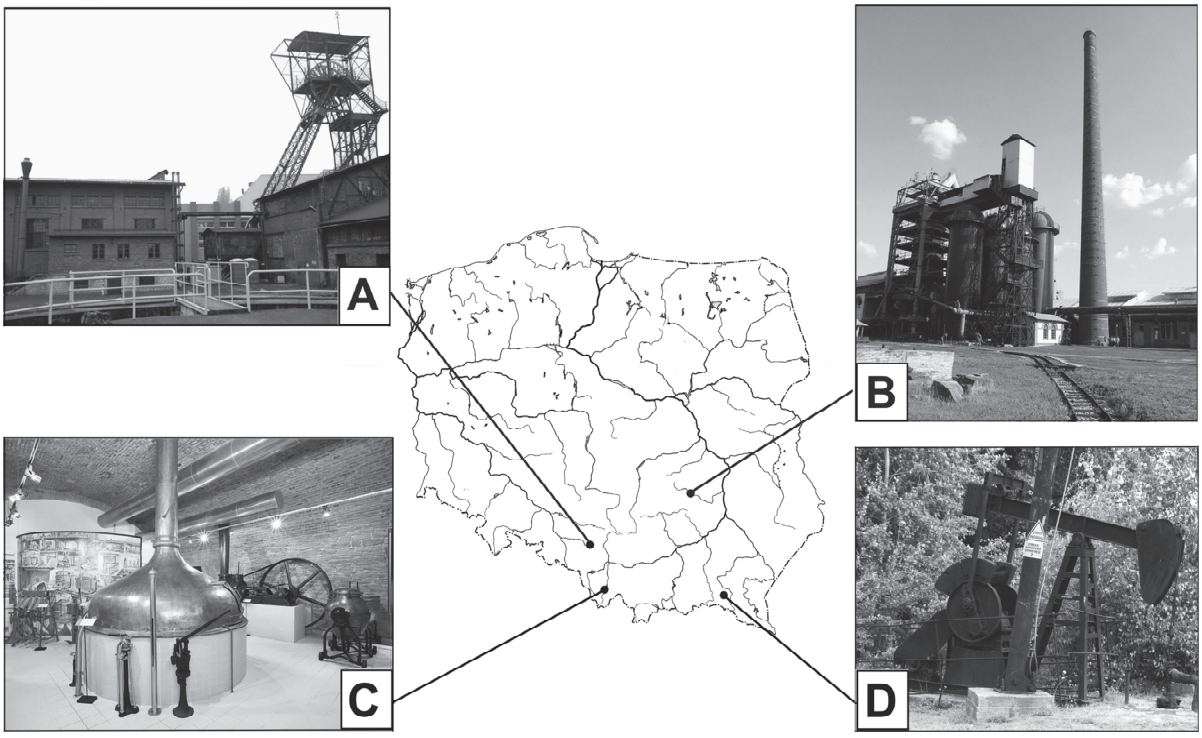
Uzupełnij schemat tak, aby przedstawiał przyczyny i skutki powstania powyższego osuwiska. Wpisz we właściwe pola odpowiednie litery.

A. Intensywne opady deszczu.
B. Powstanie fali powodziowej.
C. Zalanie miejscowości Longarone.
D. Zaburzenie równowagi mas skalnych na zboczu doliny.
E. Pionowe przemieszczenie warstw skalnych wzdłuż uskoków.
F. Podniesienie poziomu wód podziemnych na skutek wybudowania zbiornika.
G. Synklinalna budowa geologiczna, sprzyjająca powstaniu powierzchni ześlizgu.

Zadanie 30.

Na fotografiach przedstawiono fragmenty czterech muzeów techniki związanych z tradycjami przemysłowymi różnych regionów Polski.

Na podstawie: www.klubpodroznikow.com, www.flickr.com, www.national-geographic.pl, www.geocaching.com

Zadanie 30.1. (0–2)

Jedną z cech gospodarki postindustrialnej jest tworzenie obiektów muzealnych w zamkniętych fabrykach lub tworzenie ich przy fabrykach z dużymi tradycjami.

Przyporządkuj podanym w tabeli muzeom fotografie, na których je przedstawiono, oraz miejscowości, w których te muzea się znajdują. Wpisz w odpowiednie rubryki tabeli litery oznaczające fotografie oraz nazwy miejscowości wybrane z podanych poniżej.

Bóbrka Grudziądz Starachowice Zabrze Żywiec

Muzeum gromadzące zabytki	Fotografia (wpisz literę)	Miejscowość (wpisz nazwę)
browarnictwa		
przemysłu naftowego		
hutnictwa		

Zadanie 30.2. (0–1)

Podaj dwie korzyści społeczne lub gospodarcze wynikające z tworzenia i funkcjonowania muzeów techniki w Polsce w czasie wkraczania w etap gospodarki postindustrialnej.

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 31. (0–1)

Na mapie zaznaczono ośrodki wydobycia wybranych surowców mineralnych w Polsce.

Na podstawie: *Atlas geograficzny dla szkół ponadgimnazjalnych*, Warszawa 2013.

Spośród zaznaczonych na mapie ośrodków eksploatacji surowców mineralnych wybierz dwa, w których pozyskuje się skały węglanowe.

1. .....

2. .....

Zadanie 32. (0–2)

W tabeli przedstawiono wielkość przewozów osób w Polsce według rodzajów transportu w latach 2000–2011.

Rodzaj transportu	Rok			
	2000	2005	2010	2011
	Przewozy osób w tysiącach pasażerów			
kolejowy	360687	258110	261314	263609
samochodowy	954515	782025	569652	534885
lotniczy	2880	4637	4990	6491
żegluga śródlądowa	1265	1444	1397	1519
żegluga morska	625	714	671	637

Na podstawie: www.stat.gov.pl

Podaj nazwę rodzaju transportu o największej dynamice wzrostu w przewozie osób w latach 2000–2011 oraz wymień trzy przyczyny takiej dynamiki bez uwzględniania cech transportu.

Rodzaj transportu .....

Przyczyny największej dynamiki wzrostu:

1. .....

.....

2. .....

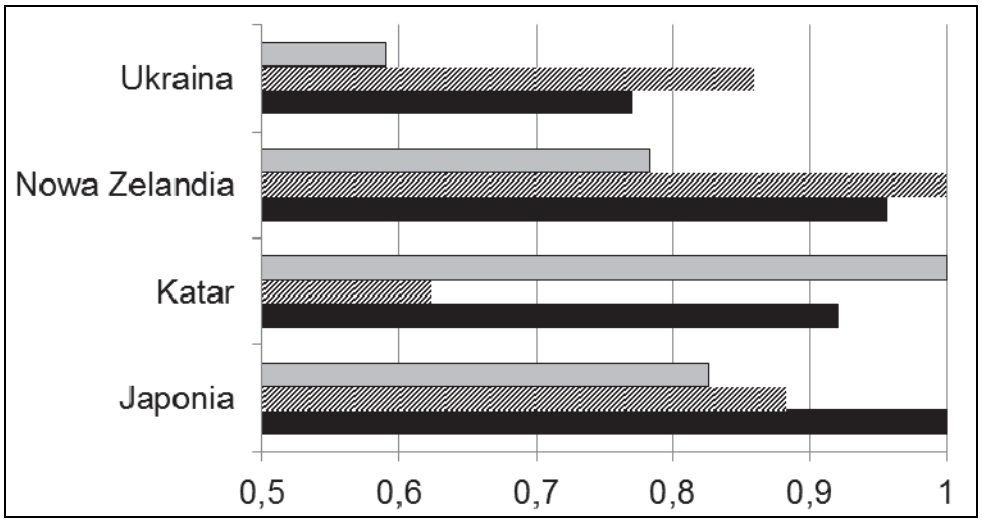
.....

3. .....

.....

Zadanie 33. (0–1)

Na wykresie przedstawiono wartość trzech wskaźników służących do pomiaru HDI dla czterech państw świata w 2011 roku.

Na podstawie: www.hdr.undp.org

Uzupełnij legendę. Wpisz obok każdego kwadratu literę, którą oznaczono odpowiedni wskaźnik. Wskaźniki wybierz spośród podanych poniżej.

A. Oczekiwana liczba lat edukacji dla dzieci rozpoczynających proces kształcenia.

B. Dochód narodowy na osobę w USD, liczony według parytetu nabywczego waluty.

C. Oczekiwana długość życia.

D. Gęstość zaludnienia (liczba osób na 1 km^2).

Legenda

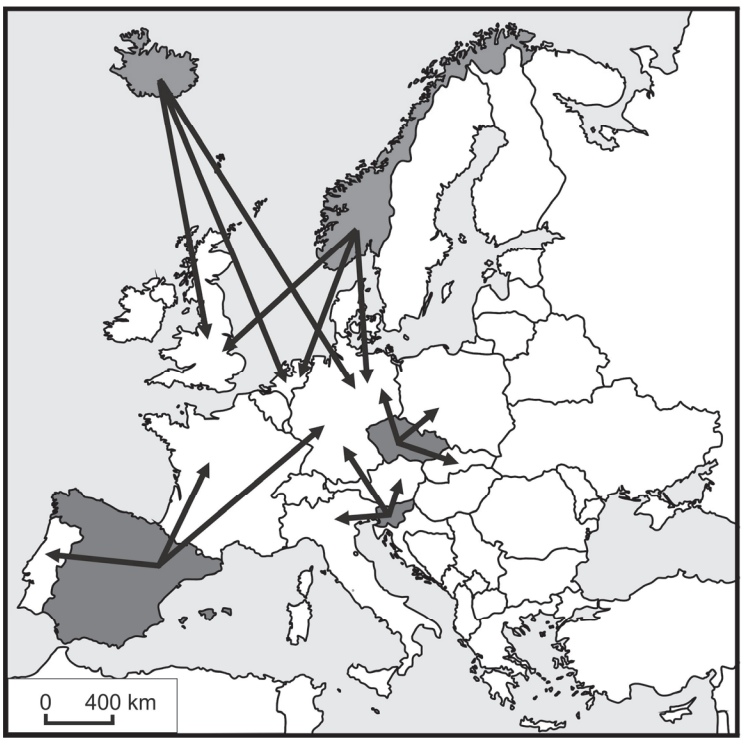
.....

.....

.....

Zadanie 34.

Na mapie zaznaczono wybrane państwa Europy. Strzałkami wskazano trzy główne kierunki eksportu z tych państw.

Na podstawie: *Rocznik Statystyki Międzynarodowej 2012* , Warszawa 2012.

Zadanie 34.1. (0–1)

Sformułuj wniosek dotyczący kierunków eksportu z państw europejskich zaznaczonych na mapie.

.....

.....

Zadanie 34.2. (0–1)

W tabeli przedstawiono strukturę eksportu państw zaznaczonych na mapie w 2010 roku.

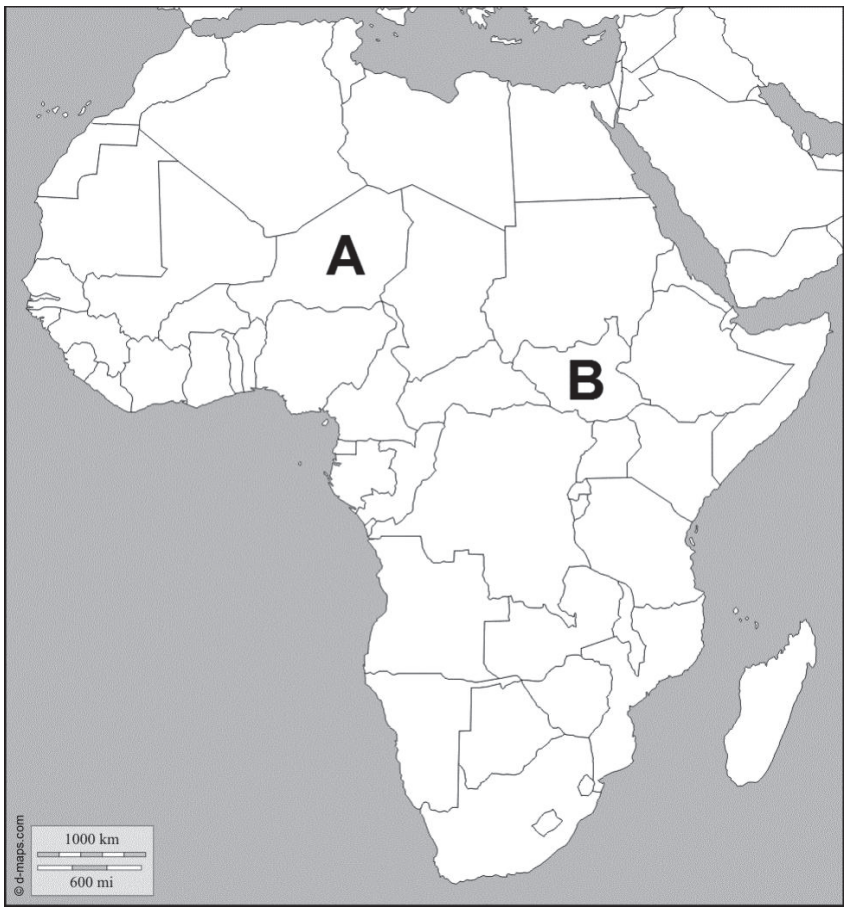
Państwo	Towary spożywcze	Surowce z wyjątkiem paliw	Paliwa mineralne, smary	Chemikalia	Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	Produkty przetwórstwa przemysło-wego
	w odsetkach					
	39,8	2,8	1,0	3,2	4,9	48,4
	3,6	3,1	3,7	6,2	53,4	30,0
	7,0	1,4	64,1	3,5	9,2	14,8
Słowenia	3,7	3,9	4,3	16,1	38,9	33,2
Hiszpania	14,7	3,4	4,5	13,5	35,2	28,8

Na podstawie: *Rocznik Statystyki Międzynarodowej 2012*, Warszawa 2012.

Przyporządkuj do każdej struktury eksportu nazwę państwa, ale wykorzystaj tylko nazwy państw zaznaczonych na mapie.

Zadanie 35. (0–1)

Na mapie Afryki oznaczono literami A i B wybrane państwa.

Na podstawie: www.d-maps.com

Sudan Południowy powstał w wyniku wyodrębnienia się nowego państwa bez upadku dotychczasowego. Uzyskanie niepodległości przez Sudan Południowy nie zakończyło konfliktu między tym krajem a Sudanem. Na pograniczu tych państw dochodzi do walk zbrojnych o dostęp do zasobów głównego bogactwa naturalnego tego obszaru.

Dokończ zdanie – wybierz i zaznacz odpowiedź A albo B oraz jej uzasadnienie spośród odpowiedzi 1–3.

Przedmiotem sporu Sudanu i państwa oznaczonego na mapie literą

A.	jest dostęp do zasobów	1.	rudy żelaza.
B.		2.	ropy naftowej.
		3.	węgla kamiennego.

BRUDNOPIS ***(nie podlega ocenie)***